
ПОСТАНОВЛЕНИЕ

с. Верхний Услон

КАРАР

Югары Ослан муниципаль районы бюджетының баш администраторлары (администраторлары), бюджет керемнәренә баш администраторлары (администраторлары), Югары Ослан муниципаль районы бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары (администраторлары), эчке финанс контроле һәм эчке финанс аудиты турында

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 160.2-1 ст., Югары Ослан муниципаль районы бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр (күрсәтмәчеләр), Югары Ослан муниципаль районы бюджеты керемнәренә баш администраторлары (администраторлары), Югары Ослан муниципаль районы бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары (администраторлары), эчке финанс контроле һәм эчке финанс аудиты, 2014 елның 21 июлендә Татарстан Республикасында дәүләт финанс контроле мәсьәләләре буенча ведомствоара Координация советы тарафыннан хупланган эчке финанс аудиты типик кагыйдәләре нигезендә, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы башкарма комитеты КАРАР БИРӘ:

1. Югары Ослан муниципаль районы бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр), Югары Ослан муниципаль районы бюджеты керемнәренә Баш администраторлары (администраторлары), Югары Ослан муниципаль районы бюджеты кытлыгын эчке финанс контроле һәм эчке финанс аудиты чыганакларының Баш администраторлары (администраторлары) тарафыннан гамәлгә ашыру кагыйдәләрен расларга.

2. Әлеге карарны Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталында урнаштырырга.

3. Югары Ослан муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесенә социаль-икътисадый үсеш буенча урынбасары әлеге карарның үтәлешен тикшереп тору.

Башкарма комитет жйтәкчесе

Л.С. Хакимзянов

Өзерләде һәм бастырды
Е. Е. Колесова-3 нөсхәдә

Татарстан Республикасы
Югары Ослан муниципаль районы
Башкарма комитет житәкчесенең
№ _____ 2017 ел карары белән
расланган

Югары Ослан муниципаль районы бюджетының баш администраторлары (администраторлары), бюджет керемнәренең баш администраторлары (администраторлары), Югары Ослан муниципаль районы бюджеты кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторлары (администраторлары) тарафыннан эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын башкару кагыйдәләре

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Әлеге Кагыйдәләр Югары Ослан муниципаль районы бюджетының (алга таба жирле бюджет тексты буенча), жирле бюджет керемнәренең баш администраторлары (администраторлары), жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторлары (администраторлары) тарафыннан (алга таба - жирле бюджет акчаларының баш администраторы) һәм эчке финанс аудитының функциональ бәйсезлеге нигезендә эчке финанс контроле чараларын гамәлгә ашыру тәртибен билгели.

2. Әгәр файдаланыла торган контроль һәм контроль гамәлләр ысуллары бюджет хокук мөнәсәбәтләрен, эчке стандартларны жайга сала торган норматив хокукый актларны бозу очракаларының булмавына йә булмавына, шулай ук жирле бюджет акчаларыннан файдалануның нәтижәлелеген күтәргә китерсә, эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын үткөрү ышанычлы (нәтижәле) дип санала.

II. Эчке финанс контролен гамәлгә ашыру

3. Эчке финанс контроле жирле бюджетны төзү һәм үтәү, бюджет исәбен алып бару һәм бюджет хисаплылыгын төзү (алга таба - эчке бюджет процедуралары) процедураларын оештыручы һәм башкаручы жирле бюджет акчаларының баш администраторының (администраторының) бертуктаусыз житәкчеләре (житәкчеләрнең урынбасарлары), башка вазыйфаи затлары (администраторы) тарафыннан өзлексез гамәлгә ашырыла. Эчке финанс контроле түбәндәгеләргә юнәлтелгән:

а) жирле бюджет чараларын төзүне һәм үтәүне, бюджет хисаплылыгын төзүне һәм исәпкә алу сәясәтен алып бару тәртибен дә кертәп, бюджет исәбен алып баруны жайга сала торган баш администраторның (администраторның) хокукый актларын үтәү (алга таба - эчке стандартлар);

б) бюджет акчаларыннан файдалануның экономлылыгын һәм нәтижәлелеген арттыру чараларын эзәрләү һәм оештыру.

4. Эчке финанс контроле жирле бюджет акчаларының баш администраторының (администраторының) структур бүлекчәләрендә һәм бюджет вәкаләтләрен үтәүче жирле бюджет акчаларын алучыда гамәлгә ашырыла.

5. Жирле бюджет акчалары баш администраторы (администраторы) бүлекчәләренең вазыйфаи затлары түбәндәге эчке бюджет процедураларына карата

аларның вазыйфаи регламентлары нигезендә эчке финанс контроле гамәлгә ашыралар:

а) Югары Ослан муниципаль районының Финанс-бюджет Палатасына (алга таба - "Финанс-бюджет Палатасы) җирле бюджет проектын төзү һәм карау өчен кирәкле документларны, шул исәптән бюджет ассигнованиеләренең чыгым йөкләмәләре һәм нигезләмәләре реестрларын төзү һәм тапшыру;

б) җирле бюджет проектын төзү һәм карау өчен кирәкле җирле бюджет чараларын баш администраторга (администраторга) документлар төзү һәм тапшыру;

в) җирле бюджет керемнәре, җирле бюджет чыгымнары һәм җирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча касса планын төзү һәм алып бару өчен кирәкле финанс-бюджет Палатасына документлар төзү һәм тапшыру;

г) җирле бюджет чараларын баш урнаштыручының (бүлүченең) бюджет язмасын төзү, раслау һәм алып бару;

д) җирле бюджетның җыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм алып бару өчен кирәкле финанс-бюджет Палатасына документлар төзү һәм җибәрү, шулай ук бюджет ассигнованиеләрен һәм бюджет йөкләмәләре лимитларын җирле бюджет акчаларының баш күрсәтмәчеләренә кадәр җиткерү (бүлү) өчен;

е) бюджет сметаларын һәм бюджет сметалары җыелмасын төзү, раслау һәм алып бару;

ж) ведомство буйсынуындагы муниципаль учреждениеләргә карата муниципаль биремнәр булдыру һәм раслау;

з) бюджет сметасын үтәү;

и) бюджет йөкләмәләрен кабул итү һәм үтәү;

к) җирле бюджетка түләүләрне башкаруның (бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының керүе) дәрәс саналуын, исәпкә алуны һәм контрольдә тотуны (салымнар һәм җыемнар турында Россия Федерациясе законнары, Россия Федерациясендә таможня җайга салуы турындагы законнар нигезендә башкарыла торган операцияләрдән тыш) гамәлгә ашыру;

л) җирле бюджетка артык түләнгән (түләтелгән) түләүләрне кире кайтару турында карарлар кабул итү, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган һәм артык түләтелгән суммаларга исәпләнгән процентлар (салымнар һәм җыемнар турында Россия Федерациясе законнары, Россия Федерациясендә таможня җайга салуы турындагы законнар нигезендә гамәлгә ашырыла торган операцияләрдән тыш);

м) җирле бюджетка түләүләрне исәпләү (төгәлләштерү) турында карарлар кабул итү (салымнар һәм җыемнар турында Россия Федерациясе законнары, Россия Федерациясендә таможня җайга салуы турындагы законнар нигезендә гамәлгә ашырыла торган операцияләрдән тыш);

н) бюджет исәбен алып бару, шул исәптән беренчел исәпкә алу документларын исәпкә алу (җыелма исәпкә алу документларын төзү) процедурасы, беренче исәпкә алу документларында һәм бюджет исәбен теркәү, мөлкәтне һәм йөкләмәләрне бөяләү, шулай ук инвентарлаштыру документларында күрсәтелгән мәгълүматны чагылдыру;

о) бюджет хисаплылыгын һәм җыелма бюджет хисаплылыгын төзү һәм тапшыру;

п) муниципаль берәмлеккә карата дөгвалар буенча суд актларын, шулай ук муниципаль берәмлекнең казна учреждениеләренең акчалата йөкләмәләре буенча җирле бюджет акчаларына түләтүне күздә тоткан суд актларын үтәү.

6. Эчке финанс контролен гамәлгә ашырганда түбәндәге контроль гамәлләр башкарыла:

а) бюджет хокук мөнәсәбәтләрен һәм эчке стандартларны жайга сала торган Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы норматив хокукый актлары таләпләренә туры килүен тикшерү;

б) эчке бюджет процедураларын башкару өчен кирәкле документларны формалаштыру буенча операцияләренә авторизацияләү;

в) күрсәткечләр төргәге;

г) эчке бюджет процедураларын үтәү нәтижәләре турында мәгълүмат жыю һәм анализлау.

7. Эчке финанс контролен үткөрү рәвешләре өлеге Кагыйдәләренң 6 пунктында күрсәтелгән контроль гамәлләрдән (алга таба - контроль гамәлләре) гыйбарәт, алар үз-үзен контрольдә тоту һәм (яисә) буйсыну дәрәжәсе (буйсынучанлык) буенча контроль барышында (алга таба - контроль ысуллары) кулланыла.

8. Контроль гамәлләр визуаль, автоматик һәм катнаш гамәлләргә бүленә. Визуаль контроль гамәлләр автоматизацияләүнең гамәли программа чараларын кулланмыйча гамәлгә ашырыла. Автоматик контроль гамәлләр, вазыйфаи затлар катнашыннан башка, автоматлаштыруның гамәли программа чараларын кулланып башкарыла. Катнаш контроль гамәлләр вазыйфаи затлар катнашында автоматизацияләүнең гамәли программа чараларын кулланып башкарыла.

9. Контроль гамәлләрне уздыру ысулларына түбәндәгеләр керә:

а) һәр башкарылган операциягә карата контроль гамәлләр башкарыла торган тоташ ысул (эчке бюджет процедурасын үтәү өчен кирәкле документны формалаштыру буенча гамәлләр);

б) аерым үткәрелгән операциягә карата контроль гамәлләр башкарыла торган сайланулы ысул (эчке бюджет процедурасын үтәү өчен кирәкле документны формалаштыру буенча гамәлләр).

10. Эчке финанс контроле беренчел һәм аннан соңгы финанс контроленә бүленә.

Якынча контроль жирле бюджетны үтәү барышында бюджет хокук бозуларын кисәтү һәм кисәтү максатларында гамәлгә ашырыла.

Алдагы контроль аны үтәүнең законлылыгын, исәпкә алуның һәм হিসаплылыкның дәрәслеген билгеләү максатларында жирле бюджетны үтәү нәтижәләре буенча гамәлгә ашырыла.

11. Контроль гамәлләрне планлаштырганда жирле бюджет чараларын бүлеп биргәндә һәм файдаланганда мошениклекның, коррупция күренешләренң мөмкин булган куркынычлары бәяләнергә тиеш.

12. Контроль гамәлләрне башкару документлаштырылырга тиеш. Контроль гамәлләрне башкару буенча беренчел (эшче) документларда эчке бюджет процедуралары турында мәгълүмат булырга тиеш, аларга карата контроль гамәлләр башкарылган, контроль гамәлләр башкару ысуллары, аларның башкаручылары турындагы белешмәләр булырга тиеш.

13. Эчке финанс контролен гамәлгә ашыру кысаларында жирле бюджет акчалары баш администраторы (администраторы) идарәнең анда бюджет куркынычларын (жирле бюджетны формалаштырганда һәм үтәгәндә мөмкин булган хокук бозуларны һәм житешсезлекләренә), жаваплы вазыйфаи затларны, куркынычлар белән идарә итү чараларын чагылдыру өчен куркынычлар белән идарә итү журналын алып барырга мөмкин. Әлеге журналны алып бару куркынычлар белән идарә итү буенча гамәлгә ашырыла торган чараларның нәтижәлеге системалы рәвештә тикшерүне күздә тоту, аңа үзгәрешләр кертү кирәк булганда.

14. Эчке финанс контролен оештырган өчен жирле бюджет чараларының баш администраторы (администраторы) житекче яисә житекче урынбасары жаваплы була,

ул бурычларын бүлү нигезендә жирле бюджет акчаларының баш администраторы (администраторы) структур бүлекчэләрен житәкли.

15. Жирле бюджет акчаларының баш хакиме, жирле бюджет керемнәренә баш администраторы һәм жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының баш администраторы соратыла торган мәгълүматны һәм эчке финанс контролен гамәлгә ашыруны анализлау максатларында документларны финанс-бюджет Палатасына тапшырырга тиеш.

16. Жирле бюджет акчалары баш администратор (администратор) бүлекчәләрендә эчке финанс контроле жирле бюджет акчаларының баш администраторы (администраторы) тарафыннан билгеләнгән вакыт аралыгы, ысуллары һәм контроль ысуллары үтәлеп гамәлгә ашырыла.

17. Үзара контроль, һәр баш администраторның (администраторның) жирле бюджет чараларын һәр бүлекчәсенә вазыйфаи заты тарафыннан башкарылучы операциянең Россия Федерациясенә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен, эчке стандартларны һәм вазыйфаи регламентларга туры килүенә тикшерү үткөрү юлы белән, шулай ук операцияне башкаруга тискәре йогынты ясый торган сәбәпләрен һәм шартларны (факторларны) бәяләү юлы белән гамәлгә ашырыла.

18. Кулланучанлык дәрәжәсе буенча контроль буйсынучы вазыйфаи затлар тарафыннан гамәлгә ашырыла торган операцияләренә (эчке бюджет процедураларын үтәү өчен кирәкле документларны формалаштыру) авторизацияләү юлы белән жирле бюджет чараларын баш администратор (башка вәкаләтле зат) бүлекчәсе житәкчесе (житәкчесе урынбасары) һәм (яисә) житәкчесе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

19. Намуслылык дәрәжәсе буенча контроль ведомство буйсынуындагы күрсәтмәчеләр һәм жирле бюджет чараларын алучылар, жирле бюджет керемнәре администраторлары һәм жирле бюджет дефицитын финанслау чыганаclarы администраторлары тарафыннан кылынган процедураларга һәм операцияләргә карата, тәкъдим ителгән документларның бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган Россия Федерациясә норматив хокукый актлары таләпләренә һәм эчке стандартларга һәм (яисә) эчке бюджет процедураларын башкару, күрсәтелгән документларда чагылдырылган мәгълүматның төгәл һәм нигезле булуын, шулай ук аерым операцияләренә башкаруның законлылыгын башкару өчен кирәкле документларны төзүнең һәм тапшыруның үз вакытында булуы турындагы мәгълүматны жыю һәм анализлау юлы белән, даими яисә сайлап алу ысулы белән гамәлгә ашырыла.

20. Эчке бюджет процедураларын үтәгәндә ачыкланган житешсезлекләр һәм (яисә) хокук бозулар буенча жирле бюджет акчаларының баш администраторы (администраторы) аларның сәбәпләрен, хокук бозулар һәм (яисә) житешсезлекләр килеп чыгу куркынычын анализлау уздырыла, аларны бетерү чаралары эшләнә һәм гамәлгә ашырыла.

Эчке бюджет процедураларын үтәгәндә ачыкланган житешсезлекләр һәм (яисә) хокук бозулар, хокук бозулар һәм (яисә) житешсезлекләр барлыкка килү куркынычы турында һәм аларны бетерү буенча тәкъдим ителә торган чаралар турында белешмәләр (алга таба - эчке финанс контроле нәтижәләре) эчке финанс контроле регистрында (журналларында) чагыла.

Эчке финанс контроле регистрларын (журналларын) алып бару эчке бюджет процедураларын үтәү өчен җаваплы һәр бүлектә гамәлгә ашырыла.

21. Эчке финанс контроле теркәү (журналлары) жирле бюджет акчаларының баш администраторы (администраторы) тарафыннан билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән автоматлаштырылган мәгълүмат системаларын кулланып, исәпкә алынырга һәм сакланырга тиеш.

22. Эчке финанс контроле нәтижеләре турында мәғлүмат эчке бюджет процедураларын үтәү нәтижеләре өчен җаваплы бүлекчә яисә җирле бюджет чараларын баш администратор (администратор) җитәкчесе (җитәкчесе урынбасарына) тарафыннан җирле бюджет акчаларының баш администраторы (администраторы) билгеләнгән вакыт аралыгы белән җибәрелә.

23. Эчке финанс контроле нәтижеләрен карау нәтижеләре буенча карарлар кабул ителгәндә дәүләт (муниципаль) финанс контроле органнары актларында, бәяләмәләрендә, күрсәтмәләрендә күрсәтелгән мәғлүмат исәпкә алына.

24. Эчке финанс контроле нәтижеләре турында хисап төзү тәртибе җирле бюджет чараларын баш бүлүченә, җирле бюджет керемнәренә баш администраторын һәм җирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының баш администраторын билгели.

III. Эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру

25. Эчке финанс аудиты функциональ бәйсезлек нигезендә эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру вәкаләтләре бирелгән җирле бюджет чараларының (алга таба - эчке финанс аудиты субъекты) баш администраторы (администраторы) хезмәткәрләре, структур бүлекчәләр һәм (яисә) вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Эчке финанс аудитының субъекты турыдан-туры һәм бары тик җирле бюджет акчаларының баш администраторы (администраторы) җитәкчесенә буйсына.

Эчке финанс аудиты субъектының эшчәнлегә законлылык, объективлык, нәтижелелек, бәйсезлек һәм һөнәри компетентлык, шулай ук системалылык, җаваплылык һәм стандартлаштыру принципларына нигезләнә.

26. Эчке финанс аудитының максатлары түбәндәгеләр:

а) эчке финанс контроленең ышанычлылыгын бәяләү һәм аның нәтижелелеген арттыру буенча тәкъдимнәр әзерләү;

б) бюджет хисабының дәрәслеген һәм Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләгән бюджет исәбе методологиясен һәм стандартларын бюджет исәбенә алып бару тәртибенең туры килүен раслау;

в) җирле бюджет акчаларының экономлылыгын күтәрү һәм алардан нәтижелә файдалану турындагы тәкъдимнәр әзерләү.

27. Эчке финанс аудитының предметы җирле бюджет акчаларының баш администраторының (администраторының) структур бүлекчәләре, ведомствога буйсынучы һәм җирле бюджет чараларын алучылар, җирле бюджет керемнәре администраторлары, җирле бюджет дефицитын финанслау чыганаclarы администраторлары (алга таба - аудит объектлары) тарафыннан башкарылган финанс һәм хужалык операцияләре җыелмасы, шулай ук эчке финанс контролен оештыру һәм гамәлгә ашыру.

28. Эчке финанс аудиты объектлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

29. Эчке финанс аудиты планлы һәм планнан тыш тикшерүләр (ревизияләр) үткөрү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Тикшерү дигәндә аерым финанс һәм хужалык операцияләренә законлылыгын документаль һәм фактик өйрәнү буенча контроль гамәлләр кылу, билгеле бер чорга контроль объекты эшчәнлегенә карата бюджет (бухгалтерлык) исәбе һәм бюджет (бухгалтерлык) хисаплылыгының дәрәслеге аңлашыла.

Ревизия дигәндә контрольдә тоту объекты эшчәнлеген комплекслы тикшерү аңлашыла, ул кылынган финанс һәм хужалык операцияләренә бөтен җыелмасын

документаль һәм фактик өйрөнү буенча контроль гамәлләр үткөрүдә, аларның бюджет (бухгалтерлык) хисапчылыгында дөреслеген һәм дөреслеген күздә тоту.

30. Планлы тикшерүләр (ревизияләр) җирле бюджет чараларының баш администраторы (администраторы) җитәкчесе тарафыннан раслана торган эчке финанс аудитының еллык планы (алга таба - план) нигезендә гамәлгә ашырыла.

Планнан тыш тикшерүләр (ревизияләр) җирле бюджет акчаларының баш администраторы (администраторы) билгеләгән тәртиптә уздырыла.

31. Эчке финанс аудиты субъекты җирле бюджет акчаларының баш администраторы (администраторы) тарафыннан билгеләнгән тәртиптә бюджет акчаларыннан файдаланганда коррупциягә каршы көрәш чараларын гамәлгә ашыруда катнаша.

32. Җирле бюджет акчаларының баш администраторы (администраторы) тарафыннан билгеләнгән тәртиптә эчке финанс аудиты субъекты тикшерү объекты эшчәнлегенә билгеле бер өлкәсен анализлауда һәм бәяләүдә төзелә торган тикшеренүләр уздырырга хокуклы. Тикшеренү нәтижеләре буенча бәяләмә төзелә.

33. Тикшерүләр түбәндәгеләргә бүленә:

а) эчке финанс аудиты субъектының урнашкан урыны буенча аның мөрәҗәгатә буенча тапшырылган мәгълүмат һәм материаллар нигезендә үткәрелә торган камераль тикшерүләр;

б) аудит объектларының урнашкан урыны буенча үткәрелә торган күчмә тикшерүләр (ревизияләр);

в) эчке финанс аудиты субъектының урнашкан урыны буенча да, аудит объектларының урнашкан урыны буенча да үткәрелә торган катнаш тикшерүләр.

34. Тикшерүләр (ревизияләр) уздырганда эчке финанс аудиты субъектының вазыйфаи затлары түбәндәгеләргә хокуклы:

дәлилләнгән гарызнамә нигезендә тикшерүләр (ревизияләр) үткәрү өчен кирәкле документларны, материалларны һәм мәгълүматны, шул исәптән эчке финанс контролен оештыру һәм уздыру нәтижеләре турында мәгълүматны соратып алырга һәм алырга;

тикшерү (ревизия) бара торган аудит объектларын алып торган биналарга һәм территорияләргә йөрү;

бәйсез экспертларны җәлеп итәргә.

Күрсәтелгән гарызнамәне җибәрү һәм үтәү срогы җирле бюджет чараларын баш бүлүче, җирле бюджет керемнәренә баш администраторы һәм җирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының баш администраторы тарафыннан билгеләнә.

35. Эчке финанс аудиты субъекты түбәндәгеләргә бурычлы:

а) эшчәнлекнең билгеләнгән өлкәсендә норматив хокукый актлар таләпләрен үтәргә;

б) тикшерү программасы (ревизия) нигезендә тикшерүләр (ревизияләр) үткәрергә;

в) аудит объектларының җитәкчесен яисә вәкаләтле вазыйфаи затын тикшерү программасы (ревизия), шулай ук тикшерү нәтижеләре (ревизия) белән таныштырырга.

36. Эчке финанс аудитын оештырган өчен җирле бюджет акчаларының баш администраторы (администраторы) җитәкчесе җаваплы була.

37. Җирле бюджет акчаларын баш бүлүче, җирле бюджет керемнәренә баш администраторы һәм җирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының баш администраторы соратыла торган мәгълүматны һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыруны анализлау максатларында документларны финанс-бюджет Палатасына тапшырырга тиеш.

38. Тикшерү планын төзү, раслау һәм алып бару (ревизияләр) жирле бюджет чараларын баш администратор (администратор) билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

План чираттагы финанс елында үткәрү күздә тотыла торган тикшерүләр (ревизияләр) исемлеге булып тора.

Һәр тикшерү (ревизия) буенча планда аудит объектлары, тикшерү үткәрү вақыты (ревизия) һәм җаваплы башкаручылар күрсәтелә.

План чираттагы финанс елы башланганчы төзелә һәм раслана.

39. Тикшерүләрне (ревизияләрне) планлаштырганда түбәндәгеләр исәпкә алына:

а) аудит объектларының эчке бюджет процедурасын үтәү өчен кирәкле операцияләрнең (документны формалаштыру буенча гамәлләр), бер типтагы операцияләр төркемнәренә җаваплы, алар әлеге операцияләрне үтәмәү хокуксыз булган очракта жирле бюджет акчалары баш администраторының (администраторларның) еллык һәм (яисә) квартал бюджет хисабына сизелерлек йогынты ясарга мөмкин;

б) эчке финанс контроленең нәтижәләгән (ышанычлылыгын) тикшерү өчен тикшерелә торган операцияләрне (эчке бюджет процедурасын үтәү өчен кирәкле документны формалаштыру гамәлләрен) сайлау күләменә йогынты ясый торган факторлар, шул исәптән визуаль контроль гамәлләрне башкару ешлыгы, эчке финанс контроле процедураларының асылы һәм эчке финанс контроле процедураларын автоматлаштыру дәрәжәсе керә;

в) эчке финанс контроле процедураларын уздырганнан соң җаваплытә бюджет куркынычлары булу;

г) эчке финанс аудиты бүлекчәсенә ресурслар (хезмәт, матди һәм финанс аудиты) белән тәмин ителеш дәрәжәсе;

д) билгеләнгән вақытта тикшерүләр (ревизияләр) үткәрү мөмкинлеге;

е) планнан тыш тикшерүләр (ревизияләр) башкару өчен вақыт резервы булу.

40. Тикшерү (ревизия) жирле бюджет акчаларының баш администраторы (администраторы) җитәкчесе карары белән билгеләнә.

41. Тикшерү (ревизия) эчке финанс аудиты субъекты җитәкчесе тарафыннан расланган тикшерү (ревизия) программасы нигезендә үткәрелә.

42. Тикшерү программасын төзегәндә (ревизиядә) тикшерү (ревизия) уздыручы хезмәткәрләрдән торучы төркем төзелә һәм төркем әгъзалары арасында вазыйфалар бүленә. Тикшерү программасында (ревизиядә) түбәндәгеләр булырга тиеш:

а) тикшерү темасы (ревизия);

б) тикшерү объектлары исеме (ревизия);

в) тикшерү барышында (ревизия) өйрәнергә тиешле мәсьәләләр исемлеге, шулай ук аны уздыру сроклары.

43. Тикшерү үткәрү (ревизия) өчен хезмәткәрләр составы аудит субъекты һәм объект мәнфәгатьләренә мөмкин булган конфликтны исәпкә алып формалаштырылырга тиеш.

44. Тикшерү (ревизия) барышында түбәндәгеләр тикшерелә:

а) эчке финанс контроленең гамәлгә ашыру;

б) жирле бюджет акчаларынан файдалануның эчке бюджет процедураларын үтәүнең законлылыгы һәм нәтижәләгән;

в) аудит объект кабул иткән исәпкә алу сәясәтен алып бару, шул исәптән аның бюджет исәпкә алу өлкәсендәге үзгәрешләргә туры килү-килмәве предметына;

г) эчке бюджет процедураларын башкарганда аудит объекты тарафыннан автоматлаштырылган мәгълүмат системаларын куллану;

д) бюджет исәбе мәсьәләләре, шул исәптән бюджет исәбен алып бару өчен җаваплы затның һөнәри фикереннән чыгып карар кабул ителә торган мәсьәләләр;

е) кулланучыларның мәгълүмат базаларыннан файдалану хокукына ия булу, бюджет вәкаләтләрән гамәлгә ашыруны тәэмин итә торган автоматлаштырылган мәгълүмат системаларыннан мәгълүмат кертү һәм чыгару;

ж) финанс һәм беренчел исәпкә алу документларын булдыру, шулай ук бюджет исәбе регистрларындагы язмаларга керү хокукын биерү;

з) бюджет хисабы.

45. Тикшерү (ревизия) түбәндәгеләрне башкару юлы белән башкарыла:

а) эчке бюджет процедурасы һәм (яисә) матди активлар операцияләрән гамәлгә ашыруга бәйле язмаларны һәм документларны өйрәнүдән гыйбарәт булган инспектирование;

б) вазыйфаи затларның һәм аудит объектының эчке бюджет процедурасы операцияләрән үтәү барышында башкарган хезмәткәрләре гамәлләрән системалы рәвештә өйрәнүдән гыйбарәт булган күзәтү;

в) тикшерү үткәрү өчен кирәкле белешмәләрне алу максатларында аудит объекты чикләрендә яисә аннан читтә хәбәрдар затларга мөрәжәгать итүче гарызнамә;

г) бюджет исәбе регистрында булган мәгълүмат соравына җавап бирүче раслау;

д) аудит объекты житештергән арифметик исәп-хисапларның төгәллеген тикшерә торган яисә эчке финанс аудиты бүлекчәсе хезмәткәре тарафыннан мөстәкыйль исәп-хисапны;

е) эчке бюджет процедураларын гамәлгә ашыру турындагы белешмәләргә нигезләнгән нисбәтләр һәм закончалыклар нисбәтенә анализ ясаучы аналитик процедуралар, шулай ук күрсәтелгән нисбәтләрнең һәм закончалыкларның әлеге мәгълүматтан читкә тайпылуларын ачыклау максатыннан чыгып, аннан алынган мәгълүматлар белән бәйләнешен һәм (яисә) бюджет исәбенә дәрәҗә чагылдырылмаган операцияләрне һәм аларның сәбәпләрән һәм башка эчке бюджет процедураларын гамәлгә ашыруның кимчелекләрән өйрәнү.

46. Аудиторлык тикшерүен уздырганда (ревизия) тиешле ышанычлы дәлилләр алырга тиеш. Дәлилләргә эш документларына нигезләнгән һәм аудит объектлары тарафыннан эчке бюджет процедураларын гамәлгә ашырудагы ачыкланган житешсезлекләрнең һәм житешсезлекләрнең булуын раслый торган, шулай ук тикшерү нәтижәләре (ревизия) буенча нәтижәләр һәм тәкъдимнәр чыгару өчен нигез булып торучы фактик мәгълүматлар һәм дәрәҗә мәгълүмат керә.

47. Аудиторлык тикшерүе (ревизия) уздырылырга тиеш. Эш документациясе, ягъни документлар һәм башка материаллар, тикшерү үткәрү (ревизия) белән бәйле рәвештә эзерләнәләр яисә алыналар, түбәндәгеләрне үз эченә ала:

а) тикшерү эзерләүне (ревизияне) чагылдыра торган документлар, аның программасын да кертеп;

б) тикшерү (ревизия) характеры, сроклары, күләме турында һәм аны үтәү нәтижәләре турында белешмәләр;

в) тикшерү темасына бәйле операцияләргә карата эчке финанс контролен үтәү турында белешмәләр (ревизия);

г) тикшерү барышында өйрәнеләргә тиешле шартнамәләр, килешүләр, беркетмәләр, беренчел хисап документлары, бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы документлары исемлегә (ревизия);

д) тикшерү объектларының (ревизия) вазыйфаи затларыннан һәм башка хезмәткәрләреннән алынган язма гаризалар һәм аңлатмалар;

е) дәүләт (муниципаль) финанс контроле органнарына, экспертларга һәм (яисә) өченче затларга тикшерү (ревизия) барышында жиберелгән мөрәжәгатьләрнең һәм алардан алынган белешмәләрнең күчермәләре;

ж) ачыкланган хокук бозуларны раслый торган тикшерү объектының (ревизия) финанс-хужалык документлары күчермәләре;

з) аудиторлык тикшерү акты (ревизия).

48. Аудиторлык тикшерүләрен (ревизияләрен) уздыруның, аларны туктатып тору һәм озайту өчен нигезләрнең иң чик сроклары жириле бюджет акчаларының баш администраторы (администраторы) тарафыннан билгеләнә.

49. Аудиторлык тикшерү (ревизия) нәтижәләре тикшерү акты белән рәсмиләштерелә, ул төркем житекчесе тарафыннан имзалана һәм акт алуға вәкаләтле тикшерү (ревизия) объекты вәкиленә тапшырыла. Тикшерү объекты (ревизия) тикшерү акты буенча (ревизия) язма каршылыклар тапшырырга хокуклы.

50. Аудиторлык тикшерү акты рәвеш (ревизия), аны тикшерү объекты белән карау тәртибе һәм сроклары жириле бюджет акчаларының баш администраторы (администраторы) тарафыннан билгеләнә.

51. Аудиторлык тикшерү (ревизия) акты нигезендә тикшерү йомгалары турында (ревизия) мәгълүматны үз эченә алган аудиторлык тикшерү (ревизия) нәтижәләре турында хисап төзелә, шул исәптән:

а) тикшерү барышында ачыкланган житекчесезлекләр (ревизия) һәм хокук бозулар (микъдари һәм акчалата чагылышта), мондый хокук бозуларның шартлары һәм сәбәпләре турында, шулай ук әһәмиятле бюджет куркынычлары турында мәгълүмат;

б) бюджет хисапчылыгын тикшерү объектларының (ревизиясенә) эчке финанс контроленең ышанычлылыгы һәм дәрәҗәсе турында нәтижәләр;

в) Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән бюджет исәпкә алуының методологиясен һәм стандартларын тикшерү (ревизия) объектлары тарафыннан бюджет исәбен алып бару турында нәтижәләр;

г) ачыкланган хокук бозуларны һәм житекчесезлекләренә бетерү, бюджет куркынычларын минимальләштерү буенча чаралар күрү, шулай ук жириле бюджет акчаларыннан файдалануның экономиясен һәм нәтижәлелеген арттыру буенча нәтижәләр, тәкъдимнәр һәм тәкъдимнәр.

52. Аудиторлык тикшерү (ревизия) нәтижәләре турында хисап жириле бюджет акчаларының баш администраторы (администраторы) житекчесенә жиберелә. Аны карау нәтижәләре буенча жириле бюджет акчаларының баш администраторы (администраторы) житекчесе бер яисә берничә карар кабул итәргә хокуклы, шул исәптән:

а) тикшерү нәтижәләре буенча нәтижәләр, тәкъдимнәр һәм тәкъдимнәргә гамәлгә ашыру кирәклегенә турында (ревизия);

б) тикшерү нәтижәләре (ревизия) буенча нәтижәләр, тәкъдимнәр һәм тәкъдимнәрнең житекчел дәрәҗәдә дәлилленмәве турында;

в) гаепле вазыйфаи затларга карата матди һәм (яисә) дисциплинар жаваплылык куллану турында, шулай ук хезмәт тикшерүләргә уздыру турында;

г) материалларны Финанс-бюджет Палатасына һәм (яисә) хокук саклау органнарына карата аларны бетерү мөмкинлегенә булмаган бюджет законнарын бозу билгеләргә булган очракта жиберү турында.

53. Жириле бюджет акчаларының баш администраторы (администраторы) тарафыннан билгеләнгән тәртиптә эчке финанс аудиты субъекты эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру нәтижәләре турында хисап төзүгә тәэмин итә.